

Voor de eerste keer sinds een lange tijd opende ik mijn ogen. De dansende vlammen van het vuur in de kachel wierpen roodoranje flitsen op de muur, en het gaf een warm gevoel het te zien. Buiten, in de regen, zocht een klein mannetje een plaats om te schuilen. Buiten was het koud, maar toch liep ik achter het venster niet over van de nostalgische gedachten. Mensen zeggen altijd dat je jeugd de mooiste tijd van je leven is, een periode die na zijn verschijning nooit meer terugkomt. Als je kind bent, is alles nog rustig, ben je nog gezond. Dan kun je dingen doen. Later in je leven ga je steeds verder achteruit, begint je lichaam gebreken te vertonen, noem maar op. Profiteer daarom van je jonge jaren, zegt iedereen altijd.

Maar ik? Ik ben blij dat mijn jeugd voorbij is. Er werd altijd van mij geprofiteerd, niemand heeft echt om me gegeven, al mijn broers en zussen waren met elkaar aan het spelen, en als ik ertussen kwam, ging iedereen weg. Nu zie ik hen nooit meer, en hoewel het natuurlijk erg onaardig is van me om dat te denken, mis ik hen nooit, maar ik denk nog elke avond aan de dag dat mevrouw Jansma me kwam halen. Ze zag er stralend uit, en gelukkig mocht ik met haar mee. Dat moet nu ongeveer drie jaar geleden zijn, denk ik, maar dat weet ik niet zeker. Ik ben de tel kwijt geraakt want er valt ook niets te tellen. Zolang je maar gelukkig bent, dat is wat telt. Toch heb ik me altijd afgevraagd of het wel mocht. Ik sloot mijn ogen opnieuw.

Aan de andere kant van de kamer, onder het schilderij stond het grote bed, waar mevrouw Jansma in lag. Ze lag met haar hoofd schuin op haar kussen en keek naar mij. Ze glimlachte altijd als ze me zag, ze was altijd even vriendelijk. Ik stond op en liep naar haar bed toe. Haar hand gleed onder de dekens vandaan. Het hele huis rook naar haar wierook, die ze altijd op haar nachtkastje liet roken. 'Perro.' fluisterde ze, terwijl ze haar blik niet van me afgewend hield. 'Perro, ik...' En ze sloot haar mond.

Toen, plotseling, barstte ze weer uit in een hoestbui. Het sneed me door mijn hart aan te zien hoe ze naar adem snakke, haar armen om de rand van het bed geklemd. Ze schopte om zich heen, met tranen en opengesperde ogen. Heel kort hoestte ze nog een stoot, toen zakte ze diep in het bed neer. Even was ik overweldigd door de stilte, toen boog ik me over de rand van het bed heen en probeerde dekens wat opzij te duwen. Mevrouw Jansma bewoog niet meer. Het bed was stil, en warm. Even wilde ik bij haar in bed kruipen, dicht tegen haar aan gaan liggen, maar iets weerhield me.

Ik keerde me om naar de kachel, en zag hoe met een laatste stoot het vuur zichzelf uitblies. Het licht in het vertrek dimde. De duisternis valt, de duisternis die zich had verscholen komt opeens naar voren, en blies het stof uit de kamer waar de tijd had stilgestaan. Ik dook ineen en ging in een hoek zitten.

Toen de ochtend werd de deur geopend, de kleine, blonde verpleegster kwam binnen. Tegenwoordig lachte niemand meer, maar tegen mij glimlachte ze heel even. 'Hallo Perro!' groette ze. Ik sprong tegen haar op, en likte haar hand zachtjes. 'Brave hond,' zei ze, en ging naar het bed. 'Mevrouw Jansma, daar ben ik weer!' In het bed bewoog niets. De zuster trok Jansma overeind, en slaakte een zachte kreet...

Het was sinds die dag dat ik op straat leefde. Mevrouw Jansma was uit mijn leven verdwenen, daarvoor in de plaats kwamen alle mensen die ik in het winkelcentrum elke dag zag. Het schrok me niet af, om zo alleen te leven, zonder iemand die om me gaf. Ik had altijd alles gehad wat ik wilde.

Toch werd het slechter. Heel, heel soms stak iemand me wat toe, een klein iets, om te eten, een stukje worst of brood. De meeste mensen waren grimmig, deze tijden. Op de hoek van de straat stond altijd de motorspan, met daarin twee soldaten met een rode ster op hun helm. Mensen liepen er in een boogje omheen. Soldaten waren niet geliefd, maar ze doken overal

op. Eén keer zwaaide eentje met zijn stok naar me. Omdat ik dacht dat hij me wat te eten wilde geven, kwam ik naar hem toe, maar hij ranselde me af. Zo gauw ik kon, ontvluchtte ik hem, maar nog weken daarna kon ik niet goed lopen. Mevrouw Jansma had me nog nooit geslagen.

Tijd ging voorbij, ik leerde de kou van de regen kennen, de hitte van de zon, en alles gleed voorbij, zonder dat ik het kon stoppen. Ik vermagerde en voelde me ellendig. Zonder dat ik het durfde toe te geven verlangde ik terug naar het warme huis van Jansma. Naar de kachel, naar het venster en naar haar kleine hand op mijn vacht.

Op een dag vertelde een oude, eenzame man me over de wereld. Hij had niemand anders om tegen te praten, en daarom praatte hij maar tegen mij, op een bankje in het park. Hij zei dat hij uit Spanje kwam, en hij noemde ook Perro, dat deed me denken aan mevrouw Jansma. Maar hij vertelde me dat mensen uit een ver land hier waren gekomen, omdat het heel slecht ging in hun eigen land. En dat ze alles meenamen wat aan rijkdom te vinden was. Midden in het centrum stond een kleine zendmast voor in de buurt, waardoor mensen met elkaar konden praten, zei hij. Maar die hadden ze - de Russen noemde hij ze - afgebroken en onderdeel voor onderdeel mee naar Rusland genomen. Iedereen sprak over 'de crisis,' zei hij. Crisis hier crisis daar. Zelf had hij nog een klein zakapparaatje waarmee hij het nieuws kon kijken, zei hij, maar hij durfde het niet te laten zien waar de soldaten bij waren, omdat ze het hem vast af zouden nemen.

Die avond mocht ik wel met hem mee naar zijn huis. Hij woonde in een hoge flat, bijna op de bovenste verdieping, en toen ik er binnenstapte, werd ik meteen vervuld van een diepe warmte. Het moest al langer dan een jaar zijn geweest dat ik buiten op straat de tijd had doorgebracht. In zijn kleine zitkamer stond een kerstboom, waar ik meteen onder ging liggen, hoewel de dennennaalden in mijn buik prikten. Voor ik het wist had ik mijn ogen gesloten, en knorde van tevredenheid.

Toen ik wakker werd zat hij naar me te kijken, ik stond op en sprong bij hem op schoot. Hij lachte, en ik likte zijn gezicht. Ik kon wel jubelen van geluk, de tijd is terug, juichte ik. Daarna liet hij me de restjes van zijn eten opeten, en waste hij me in bad. De volgende morgen was ik herboren. Elke dag wandelde hij met me, en vertelde me op het bankje waar ik hem ontmoet had, over zijn visie op het leven. Hij heette meneer Sogni, en vaak was hij 's avonds weg, dan zei hij dat hij naar vrienden toe moest. Zo zat ik wel bijna elke avond alleen, maar hij liet de verwarming aan en ik mocht op de bank liggen.

Bij hem leerde ik nog veel meer over de wereld. Hij zei dat de mensen voordat de Russen kwamen heel goed met elkaar konden praten, zelfs over hele verre afstanden, door 'communicatiepunten'. Dat waren kleine gebouwtjes die verbindingen met grote apparaten in de ruimte maakten. Maar er was nog meer, alles leerde hij me. Hij vertelde dat er vroeger ook hier bomen en planten waren geweest, die nu alleen nog maar heel ver weg voorkwamen. Maar inmiddels waren er te veel mensen op de wereld, en daarom moesten er ook zo veel huizen zijn, maar daarom was er geen ruimte over voor de bomen en planten. In de communicatiepunten waren daarom ook apparaten opgenomen die lucht maakten, waardoor we konden ademen, anders konden we hier niet leven, vertelde hij. Meneer Sogni was echt slim. Hij wist alles van de wereld. Hij zei dat dat kwam omdat hij als één van de weinige mensen nog een apparaatje had waarmee met mensen heel ver weg kon praten.

Op een keer liet hij me ook een klein zwart apparaat zien, waarmee hij een hele harde knal kon maken. Hij zei dat hij moest oefenen, en dat hij het gebruikte tegen de Russen. 's Avonds als hij weg ging, nam hij het mee. Voor de zoveelste keer bleef ik alleen achter, en nestelde me dicht tegen de kachel aan. Niemand kon beter voor me zijn dan meneer Sogni, of misschien mevrouw Jansma... eigenlijk durfde ik daar niet meer aan te denken. Het verleden was weer terug, en de toekomst was weer voor ééns overwonnen.

Maar die dag kwam Sogni niet terug. In de ochtend werd de deur plotseling opengegooid, drie mannen met de rode ster op hun helm kwamen binnen. Dat moesten de Russen zijn, het kon niet anders. Ik verschool me onder de tafel, maar ze gooiden alles om en maakten alles stuk. In de kist naast de kachel vonden ze zijn apparaatje. Toen ontdekten ze ook mij, en ze probeerden me te vangen maar in mijn doodsangst wist ik langs hen heen te lopen. Eén van hen pakte zijn zwarte apparaatje, en er klonk een korte knal. In mijn rechterachterpoot voelde ik opeens een scherpe pijn, maar mijn angst was sterker dan alles. Ik liep zo hard ik kon, door de deuren naar buiten de flat, en toen viel ik eindelijk neer. Nu pas voelde ik de afschuwelijke pijn. De dagen daarop had ik niets te eten, ik lag onder aan de flat, de soldaten waren weg. Toen vonden de andere honden me, ze waren met een hele groep en blaften eerst tegen me, maar toen ze zagen dat ik gewond was, brachten ze me die avond een klein stukje brood. Ik had gehoopt dat ik ze kon bedanken, maar mijn wond moest eerst genezen. Gelukkig zat het aan de zijkant van mijn poot, wonder boven wonder heelde het. Na een tijdje kon ik met de anderen mee op strooptocht. Ze maakten me duidelijk dat het gevaarlijk was, maar ik wilde ze vooral bedanken. In het centrum zag het er slecht uit. Sinds ik meneer Sogni was tegengekomen was ik er niet meer geweest, en er was veel veranderd. De winkels waren leeg, niemand liep er, alles was verlaten en hier en daar lag glas op de grond. Bij de andere ingang was echter een kleine markt gemaakt. De andere honden stortten zich op de slagerskraam, maar ik bleef achter, verbijsterd. Eén hond werd geraakt door het mes van de slager, hij gilte, en viel bewegingloos neer. Ik zette het op een lopen, terug naar het huis van meneer Sogni, in paniek. Toen ik er aankwam waren drie mannen met bivakmutsen het huis aan het doorzoeken. Aan de lucht herkende ik een man die al eerder bij Sogni op bezoek was geweest. Even later gingen ze weg, en in een waas volgde ik hen, in de hoop dat ze me naar Sogni zouden brengen, maar ze liepen naar de haven. Op de kades was geen mens te zien, behalve twee soldaten die tegen een loods geleund stonden. De mannen met wie ik meekwam slopen voorzichtig op één van de schepen, en bleven daar stil zitten. Boten werden op afstand bestuurd, dus waren we alleen.

's Nachts voer de boot weg, op weg naar een ver land. Iedereen keek naar de lichtjes van de kust. De mannen vouwden hun handen, en baden: 'Moge het u ooit weer goed gaan, Europa.' Eén van de mannen trok zijn wenkbrauwen op. 'Het moet.' zei hij, 'Wij hebben vertrouwen.' En als vluchteling op de oceaan van de vergetelheid keek ik die nacht naar de sterren aan de zuivere hemel, en dacht aan Jansma en Sogni, aan het verleden dat nooit meer terugkwam. Een traan gleed uit mijn oog.